

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Dominica. X. post trinitatis. II. Sermo CIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Dominica. X. post trinitatis

ob hoc datus est filius dei. i. **Johis. iij.** Tri hoc cognoscimus caritatem dei quoniam ipse pro nobis animam suam posuit. Sed bene dicit de peccatore. **Vir insipiens non cognoscat hec.** Secundo in promissione premio. **Dirabilis bonitas pro nihilo dare regnum Job. xxiij.** Quis mihi det ut cognoscam et inueniam illum. Tertio debet attendere homo in deo eius fidelem sapientiam quam specialiter est in duobus. videlicet voluntatem eius cognoscere in doctrina veritatis **Joh. viij.** Si quis voluerit voluntatem eius facere cognoscat de doctrina mea verum et deo sit. Secundo in disciplina equitatis. quam probando verberat. **Ps. Cognoui domine quia equitas iudicia tua.** Per igitur nobis deus ut cognoscentes nostros defectus. ipsius multiplices poterit. bonitatis et sapientie cognoscimus hic effectus per gratiam tandem ad eius claram cognitionem mereamur pervenire et ad eius gloriam. **Quia nobis concedere dignetur pater et filius et spiritus sanctus. Amen.**

Dominica. X. post trinitatis. II.

Sermo CIII.

Ingressus in templum

Iplius cepit eijcere vendentes et ementes in illo. **Luce. xix.** Si considerare volumus fratres carissimi diversitatem in omni contrarietate operum dei et diaboli inter se adinvicem. videbimus clare quod nunquam possunt se compari in eodem subiecto. Nam opera dei sunt opera lucis. eo quod deus est lux. et tenebre non sunt in eoville. **vt dicit. i. Joh. i.** **Ecce contrario vero opera diaboli sunt opera tenebrarum.** Unde ipse appellatur princeps tenebrarum **Juxta illud. Non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem istum. sed adversus principes tenebrarum.** Item opera dei sunt opera iusticie et equitatis. eo quod ipse diligit iusticiam et iudicium. scilicet equitatem. **vt dicit in Ps. Operaverit diaboli sunt opera iniusticie et iniquitatis.** **Juxta illud. Iniquitates meditatus est in cubili suo. quod tunc fecit quando contra deum se erexit. Et que maior iniquitas aut iniusticia quam insurgere creaturam contra creatorem. et ei velle assimilari in maiestate et omnipotentia deitatis. Unde ipse est qui tunc concepit dolorem. id est penam dolorem sibi. et peperit iniquitates veniens in mundum.** Item opera dei sunt opera mun-

dicie et sanctitatis. eo quod ipse vult sibi fieri in sanctitate et iusticia **Luce. i.** **Contra vero opera diaboli sunt opera spurcie et totius seditatis. unde perit se mitti in porcos. vt dicit **Matth. xij.** Cum igitur christus habeat opera contraria operibus diaboli. numerum profecto quod nulla potest esse convenientia et cohabitatio eorum simul. eo quod non est comparatio lucis ad tenebras. christi ad belial. scilicet ad canem. **ii. Cor. vi.** Ideoque necesse est ut christus inueniens opera diaboli in domo sua. ea poterit merito eijciat. Nam in Bethaniam apparuit caritas dei ut dissolvat opera diaboli. **vt dicit. i. Joh. iij.** **Et iterum ibidem. In Bethaniam apparuit filius dei in mundo ut tolleretur peccata. scilicet eijciendo ea tanquam membra cum capite suo diabolo.** **Joh. xij.** Hunc princeps huius mundi eijciatur foras. **Quidus siquidem iste fuit primum natus operibus diaboli et omni spurcia pollutus. eo quod quicquid erat in eo aueratur concupiscentia carnis. aut concupiscentia oculorum. aut superbia vite. Unde totus dicebat positus in maligno. vt dicit. i. Joh. ij. et v. propter quod venit filius dei in mundum. ut nos redimeret ab omni iniquitate et munderet sibi ipsam acceptabilem. scilicet bonorum operum. ad Terram iherusalem.** **In cuius figura veniens in templum materia le eiecit operarios diaboli. scilicet ementes et vendentes in illo. In quo vobis saluator zelus et amoris que habuit ad dei patris honorem et reuerentiam ostendit efficaciter in eo quod auaricie questuarios eiecit de templo. Circa quod tria describunt. Primo christi ad templum visitatio gloriosa **Luce. dr.** **Ingressus in templum. Secundo expulsio malorum seriosa. **Luce. dr.** **Ad dicit. eiecit. Tertio subiungitur operatio impiorum scelerosa **Luce. dr.** **Vendentes et ementes in illo.**********

Diripimus quod describitur **Capitulum** christi ad templum visitatio gloriosa **Luce. dr.** **Ingressus in templum proprium enim erat. vt dicit **Luce. dr.** **boni filij visitare domum patris sui. In quo nos informare voluit. vt quicquid irem primo domum orationis adeam. et per orationes deo commedati. ad alia negocia agenda secedam. ita dicit **Borra sup. **Matth. xxi.** Circa quod sciendum quod christus plura templa habuit. et secundum hunc primum et diuersimode ingressus est ea. Primum templum est veteri virginale. quod fuit sanctificatum in conceptione. **Ps. Sanctificauit tabernaculum suum altissimus. tunc potuit dici de eo. Sanctum est templum tuum. mirabile in equitate.********

vbi dicit Innoc. Quid virgo maria est tem-
 plū. quia per eā preces potrigim⁹ ad chri-
 stū Ezechiel. xlvj. Et adorabit popul⁹ ad
 ostiū porte in sabbatis. Fuit autē fm euz
 templū sanctificatū. quia sanctificata fuit
 in utero. mirabile in equitate. id est i incar-
 natione filij. que dicit egras. qā iustum fu-
 it vt qui faceret reficeret. Item p hominē
 mors ita p hominē vita gratie. Item vt il-
 le q erat medius in psonis. scz filij esset me-
 dius in naturis. Item vt qui occasionem
 ruine dederat damnū pfolueret **Item pri-
 mo.** Mittite me in mare. qā ppter me tem-
 pestas hec exorta est. Fuit autē ornatū san-
 ctis operationibz. qā omnes ordines hosti-
 orū erant ex auro scz caritatis. qua omnes
 sensus refulgebant. iij. Regū. vi. In h tem-
 plū ingressus est christus in sua incarnati-
 one. Ezechiel. xlvj. **Diastas** dei ingressa
 est in templū. In hoc templo vteri virgini-
 lis fecit sibi christus aliud templū. seu ca-
 pellā pulcherrimā. scz assumendo corpus
 hūanitaris sue. **Uñ in pā.** competit sibi il-
 lud. dñs in templo sancto suo. id est diuini-
 tas in hūanitate. Sicut autē templuz est
 locus exauditiōis. ita christ⁹ in humanita-
 te exaudivit pctōres. **Pā.** Exaudivit dñs
 de templo sancto suo. Sicut patet de cha-
 nanea latrone ⁊ alijs. De hoc templo exi-
 uit a latere dextro aqua. que omnes ad q̄s
 puenit saluos fecit Ezechiel. xlvj. Unde
 ex eo pfluunt omnia sacramēta. **Scdm**
 templū est ecclesie militaris qd deus fun-
 dauit in sanctis patribz patriarchis et p-
 pheris ⁊ apostolis. **Figura. iij.** **Re. vi.** pce-
 pit Salomon vt tollerēt lapides grādes
 ⁊ preciosos in fundamentū templi et qua-
 drarent eos. **Grandes ⁊ p̄ciosos** caritate
 ⁊ p̄fectione virtutū q̄tuor ear-
 dinaliū. **Istud** templū cōtinue edificatur
 in iustis **Ephe. ij.** **Super** edificati sup fun-
 damētum apostolorū ⁊ p̄phetarū. ⁊ cōsuma-
 tur in beatis **Jeremie. xxx.** **Edificabitur**
 ciuitas in excelso. ⁊ templū iuxta eā. **Istud**
 templū debēt edificare prelati verbo p̄di-
 cationis. **i. Eldre. v.** **Aos** serui sum⁹ dei. ⁊
 templi edificatores. ornare exemplis con-
 uersationis. **Dachab. iij.** **Ornauerūt** fa-
 ciem templi coronis aureis. custodire vigi-
 lias sollicitudinis pastoralis. Sicut leui-
 te fecerūt. **i. Paralip. ix.** **Tertū** est templū
 materialis ecclesie. in q̄ debēt subditi orā-

re diuina potentia. **Pā.** Adorabo ad tem-
 plū sanctū tuū. **Laudare** diuinā sapientiā
Pā. In templo ei⁹ omnes dicent gloriā.
Offerre ostendo diuinā bonitātē. **Pā.** In
 templo scro tuo qd est in hierusalē. tibi of-
 ferent reges munera. **Debent** ergo adora-
 re corde. laudare ore. offerre ope. In hoc
 templū frequēter ingressus est sps corpo-
 raliter. sed nunq̄ gratis. **Nā** ingressus est
 in iuuetute. vt audiret doctores doctes.
Luce. ij. **Secūdo** ingressus est in etate adul-
 ta. vt corrigeret delinquentes **Joh. ij.** **Fac-**
cro funiculo eiecit omnes vendētes colum-
 bas. **Tertio** ingressus est ad instructionē.
 vt erudiret ignozātes **Matth. xj.** **Diserte**
 me qā mitis suz. **Et** de hoc patet clare **Jo-**
han. viij. **Quarto** ingressus est ad absolū-
 dum pctā. vbi mulieri dixit **Joh. viij.** **Rec-**
ego te cōdemnabo. **Quinto** ingressus est
 hic post honore sibi in dñica palmarū ⁊
 turbis exhibitū. **Et** hoc ad agendū grati-
 as deo patri pranto honore sibi exhibito
 qui honor cedebat ad gloriā deitatis sue ⁊
 patris sui. **Sexto** ad mūdandū templum
 ab operibz malis. **In** hoc ergo templo se-
 ista nobis hodie fiūt. **Nā** audiuntur ibi
 dei p̄cepta. ibi corriguntur delicta nra. ibi
 erudiunt nostra errata. ibi absoluitur no-
 stra pctā. ibi agunt actiones gratiarū p̄ op-
 ceptis bñificijs. et mūdatur conscientia ⁊ vi-
 cijs. **Quartū** templū est nostre antie. **Co-**
rinth. iij. **dicat.** **Templū** dei sanctuz est. **qd**
estis vos. **Hoc** templum nō debet violari
 peccatis. **Nā. i. Cor. iij.** **dicat.** **Si** q̄s tem-
 plū dei violauerit. disperdet eum dñs deus.
 qā ergo est loc⁹ solius dei. **Ideo** debz dilige-
 dere diabolus. qā nō est commentio xp̄i ad
 belial. **i. Cor. vi.** **Sz** prochdolo. **istud** tem-
 plum sepi⁹ violat. **Pā.** **Deus** venerūt gan-
 tes ⁊c. polluerūt templū sanctū tuū. **peret-**
tū mūdari p̄ sacramētum penitētie. **In** h
 templū sepius dñs ingredit. **Apocalip. ij.**
Ego sto ad ostiū ⁊ pulso. **Lū** rali bospo-
 te veniunt omnia bona pariter **Saple. vi.**
Quintū templū est glorie celestis **Apoca.**
ij. **Apertū** est templuz dei in celo. **Pā.** **In**
 templo eius omnes dicēt gloriā. **Istud** tem-
 plum est desiderabile recordantibus. mirā-
 rabile contemplantibus. delectabile intrā-
 tibus. quia offerentur in leticia et cecelati-
 one. ad ducentur in templuz regis. **Istud**
 templuz ingressus est christus semel. quia

Dominica .x. post trinitatis

ascendit in celū captiuam duxit captiuita-
tem Ad Ephes. iij. ad Hebr. eos. ix. In-
troiuit semel in sancta. eterna redemptio-
ne inuenta. Et tantū de primo. **CS**

Dixi secūdo q̄ in verbis pre-
missis describi-
tur expulsio malozū seriosa. Lū dicit. Le-
p̄t̄ eicere. Circa q̄d sciendū q̄ christ̄ mul-
ta obprobria tolerauit a iudeis. q̄ verge-
bant in propriam p̄sonam tanq̄s hominis
vt dicit in Psalmo. Obprobria exprobrā-
tium tibi ceciderūt super me. Sed postq̄
vidit obprobriū z iniuriā dei patris nullo
modo tolerare potuit. Unde postq̄ vidit
emertes z vendētes in templo statim eos
eiecit cū indignatione et seriositate. Ista
autem eieccio malozū de templo. significa-
bat eieccionem omnium peccatorū de eccle-
sia militante p̄ sententia. z a triūphante p̄
penam. Et q̄a fm̄ Horram sup̄ Barthē
de prima eieccione p̄ sententiam ab eccle-
sia militante solus loq̄tur Jobes. ij. c. Alij
vero tres scz Lucas. Marc̄ z Barthē
loquūtur de eieccione p̄ penam ab ecclesia
triūphante. Ideo nunc de ista videamus.
Significat igit̄ ista eieccio malozū de tem-
plo eieccionē finale omnium peccatorū a fa-
cie dei in extremo iudicio. De qua eieccio-
ne dicit Barth. xxv. Ite maledicti i igne
eternū. Circa q̄d sciendū q̄ eieccio est mul-
tū miserabilis et flebilis. q̄a vt dicit in ps.
In ignem deticiēs eos. in miseris nō sub-
sistent. et ideo multū est formidabilis aua-
ris. dolosis. cupidis et vsurarijs. qui sunt
eiciendi de templo curie celestis. Quozū
pena est multiplex. Prima quā sustinebūt
est fames insatiabilis Isa. lxx. Serui mei
comedent et vos esurietis Deutero. xxxij.
Consumēt fame. Scōa erit sitis inextin-
guibilis Isa. lxx. Serui mei bibent z vos
esurietis. vnde z diues epulo ardens in lin-
gua petiit guttam aque. quā tū non habu-
it Luce. xvi. Tertia est estus seu calor ir-
remediabilis Apocal. xvj. Estuauerūt ho-
mines estu magno. Quarta erit frigiditas
intolerabilis Job. xxxij. Ad nimium calozē
transient ab aquis nimium. Ecce frigiditas
simul z calor. Barth. xxij. Ibi erit fletus z
stridor dentium. Quinta ignis inextinguibi-
lis Apocal. xvij. Crucietur igne z sul-
fure in conspectu angelozum sanctorum.
Sexta fetor Isa. xxx. Torrens fetor pul-

ueris z sulfuris succendēs eas. Ps. Ignis
et sulfur pars calicis eozum. Septima fu-
mus Isaie. xxxij. Ascendet fumus eozum
in generatione z generationē. Octaua la-
tratio bestiarū Eccl. xxxij. Omnia hec ad
vindictam creata sunt bestiarū dentes et
scorpij et serpentes Deutero. xxxij. Deuo-
rabunt eos aues morsu amarissimo. No-
na dolor vehementissim⁹ Apocal. xvj. Cō-
manducauerūt linguas suas pre dolore.
Isaie. xlij. Torziones z dolozes tenebunt
eos. quasi parturiētes dolebut. Decima
horroz ex cōspectu demonū Job. i. Sem-
piternus horroz inhabitat Jobelis ij. A
facie eius. id est. diaboli cruciabuntur po-
puli. Undecima clausio carceris Barth.
xxij. Ligatis manibz z pedibz proiecit euz
in tenebras exteriores Isaie. xxxij. Clau-
dentur ibi in carcere. Duodecima despe-
ratio Sapi. v. Spes impij quasi lanigo
que a vento tollit. Tredecima timor semp-
impetentis mali et ira contra ipos Eccl.
xl. Timor mortis z iracundia pseuerans.
Quartadecima inuidia. Ps. Peccator vi-
debit z irascetur. dentibz suis fremet et ta-
bescet zc. Quindecima vermīs comedēs
eos Isaie. vltimo. Vermis eozū nō morie-
tur in eternum Eccl. x. Lum morietur ho-
mo hereditabit serpēs bestias z vermes
Vltimo quod est omnium penarū grauissi-
mū est eieccio a facie dei z separatio illa per-
petua a consortio sanctorū. que plus cruci-
abit q̄ mille inferni pene. Unde Bern. in
meditationibz suis. Et quis putas meroz
erit quis lucrus que tristitia cū separabū-
tur mali a consortio iustozū et a visioē dei
et tradent in potestate demonū. Ibut cū
illis in ignem eternū. Ibiq̄ erunt ineter-
num sine fine in luctu in gemitu procul re-
ligati a beata patria paradisi. z in iehenna
nunq̄ lucem habituri. De hac separatioē
z eieccionis pena dicit Criso. in libro de re-
paratione lapsi. in hec verba. Nonnulli im-
peritorū putant sibi satis esse et optabile
videre si tantū modo carcant iehēna. Ego
autē multo grauiores q̄ iehenne dico esse
cruciatu remoneri z abijci ab illa gloria.
Nec puto ita esse iehenne supplicia vt sunt
illa de q̄bus dicit Petrus. Torquetur is
qui arceatur a conspectu christi. hoc cedere
tibi omnibz penis grauius est. hoc solum
quod superat et iehennam. Et ibide Cris.
A

sup illud **Matth. vij.** Excidetur et in ignem mittetur. dicit. Intolerabilis res est iebenna. quis nesciat supplicium horribile. tamen si mille quis iebennas ponat. nihil tale est dicturus quale est ab honore illius glie pelli. et exosum esse christo. Nam sicut Aug. reprobi mallet omne tormentum sustinere quam videre faciem irati iudicis. **Uñ Tobelis. ij.** A facie eius terra contremuit. moti sunt celi. sol et luna obtrebrati sunt. Certe tunc peccatores infirmabunt. et peribunt a facie domini. et hoc pro doloze nimio. cum viderint eam a se auersam. et ipsos finaliter ab ea eieptos. Et tantum de secundo.

Dixi tertio quod in verbis promissis describit operatio impiorum scelerosa cum subiungitur. Vendentes et ementes in illo. Et certe non mirum quod eiecit ita sceleratos auaros. Nam prout dicit **Aplus Ephef. v.** Auaricia est idolorum seruitus. Et quo igitur domus dei facta est ad cultum dei. Certe filius dei inueniens in ea cultum diaboli. merito eiecit homines ydolatrias. scilicet auaros. cuiusmodi erant tunc sacerdotes in deorum. de quibus dicit **Dece. vij.** Argentum suum et auri. suum fecerunt sibi ydola ut interirent. Pro quo sciendum quod ut supra dictum est multiplex est templum. et ita multiplices sunt ementes et vendentes seu mercatores. Nam quidam sunt corporales. quidam spirituales. Corporales sunt qui per fraudes et dolos merces suas faciunt. et vendunt. De quibus dicit **Ecc. xxvj.** Difficile est exiit negotians a peccato. Et vere difficile. quia multa ad hoc requiruntur quod quis sine peccato emptorem et venditionem exerceat. De multis tamen pauca commemorasse sufficiat. Primo igitur requiritur quod ille qui emit aut mercatur aut negotiat non faciat hoc propter avariciam et improbam cupiditatem diuitiarum. sed ad necessitatem tamen et aliorum utilitatem. Contra quod faciunt avari mercatores. et usurarii. qui solum ad hoc mercantur et vendunt ut per minoris pecunia maius lucrum pecunie habeant. et hanc mercaturam vocat philosophus. in politicoz campoziam vituperabilem. quia a pecunia incipit. et pecunia terminatur. quod est contra naturam pecunie. quia pecunia secundum ipsam ordinata est ad usum naturaliter non ad lucrum. Secundo redditur illicita emptio vel venditio ex tempore. ut si fiat diebus festiuis in quibus ab huiusmodi operationibus cessandum

est. de conse. di. iij. Rogationes. et ca. offes. Et. xx. q. iij. ca. ij. et. iij. Tertio redditur illicita emptio vel venditio si clericus vel religiosus talia exerceat. **ij. Thimo. ij.** Nemo militans deo implicet se secularibus negotiis. Unde Hieronymus. Negociatores clericum ex parte diuitum. et ignobili gloriosum qui quondam pestem fuge. Quarto ex loco. reputa si fuerat in loco sacro. sicut hic patet. Nam quis essent licite emptores si fuissent alibi. tamen eo ipso quo fiebant in ecclesia erant illicite secundum Franciscum Assensem. Quinto redditur illicita venditio ex superflua et curiosa rerum adinventione. Nam secundum **Tho. ij. q. i. q. xvj.** Licet artifices facientes ornamenta pro dignitate status mulierum. vel ut placeat viris propriis. vendendo talia non peccant. nisi si adinueniunt aliqua superflua et curiosa peccant. Unde **Criso. sup. Matth. dicit.** quod ab arte caleatorum et reproborum multa abscidere oportet. etenim ad luxuriam deduxerunt necessitates eius corruptentes artes. male arti bona commiscantes. Sexto redditur illicita venditio si res carius venditur quam valet. quod intelligendum est sic. quod carius vendere rem quam valet est illicitum. nisi res que venditur cederet in detrimentum venditoris. qui multum in illa indiget. Nam in tali casu iustum pretium erit. et non solum respiciatur ad rem que venditur sed etiam ad damnum quod venditor incurrit ex venditione. Unde licite pro vendere plus quam valet secundum estimationem. quis non vendat pro quam valet venditori. Quod si emptor multum inuenitur ex re quam emit. sed venditor non damnificatur carendo ista re. non debet eam suppedere. quia utilitas que alteri accrescit non est ex vendente. sed ex condicione ementis. Nullus autem debet vendere alteri quod non est suum. Sed dices tamen hoc non prohibet lex humana. Rideo secundum **Thoma. ij. q. lxxvj.** Licet lex humana solum puniat et cogit ad restitutionem quam quis est deceptus ultra dimidium iusti precepti. tamen lex diuina que nihil impunitum relinquit hoc non permittit. Septimo redditur illicita venditio. si quis vendit carius quam solus emit. et hoc est verum si excessiue carius vendit. quia moderatum lucrum permittitur illis qui propter publicum bonum negotiantur ne res necessarie perirent. vel quia rem meliorant. vel quia periculum patiuntur vel quia pretium murari est ex diueritate

Dominica .X. post trinitatis

loci vel tps. vt q̄a emit in polonia pro cō-
muni moneta. z vtracūq̄ vendit pro la-
ris grossis. vel emit circa festu michaelis
bladum q̄n erit copia. z vendit circa carnis
p̄m̄m̄ q̄n erat penuria ipsi. **Dec** Raimū
dus. Octavo reddidit illicita. p̄pter defectuz
rei vendite. **113** fm̄ Thomā. ij. q. lxxvij.
Circa rem que vendit triplex defect⁹ de-
bet cōsiderari. Unus q̄dem fm̄ specie rei.
v̄pura si vendat auricalcus pro auro. aut
vinum m̄tū aqua quasi purū. Alius de-
fectus est fm̄ q̄ntitatē ponderis vel men-
sure. vt si q̄s sc̄iēter vtatur deficiente pon-
dere vel mēsurā. Tertius defectus est ex
parte q̄litas. puta si animal infirmū ven-
datur q̄si sanū. In his tribz casibz venditor
sc̄iēter vendens fraudem cōmittit. z tenet
ad restitutionem. fm̄ **Ambro.** in libro de of-
ficijs. Sed si ignorāter ita vedit non pec-
cat. Sed postq̄ ad noticiam ei⁹ deuenit
tenet ad restitutionem damni. **Et cōuerso**
si veditoz credens aurū impurū vendit le-
uius q̄ purū. vel credens animal morbiduz
cū tamē est sanū vendit facti⁹. emptoz po-
tēta cōperta reueritate tenet ad recōpen-
sationem. **Et his infert** Thomas q̄ vendi-
tor tenetur dicere viciuz rei vendite. alias
dat occasiōem damni vel periculi ipsi em-
ptori. Un̄ si talia sunt vicia occulta. z ipse
vendidit ea nō dicit. tenetur ad damni re-
compensationē. Si vero est viciū manife-
stum. v̄pura equus monoculus. v̄l si vsus
rei nō competit vni. competit tamen alteri
z veditoz. p̄pter huiusmōi viciuz subtrahit
de precio aliqd̄ quātū oportet. nō tenetur
ad manifestandū viciū rei. quia forte pro-
pter huiusmōi viciū emptoz vellet sibi plus de
precio rei subtrahi. Un̄ in tali casu vendi-
tor potest licite viciū rei reticere. Nono illi-
cita est venditio si mercatores inter se con-
ueniūt et statūt vt certo p̄cio vendāt. vel
q̄ vnus solus tales merces vendat. et ta-
lis debet bonis suis spoliari. z exilio tradi
fm̄ leges. Decimo illicita est emptio v̄l v̄-
ditio si fit cum mēdacijs vel piurijs. z hoc
si sc̄iēter dicit falsum. z tales tenentur ad re-
stitutionem. Si q̄s autē credens dicere ve-
rū dicit falsum. vel p̄ hoc nō intēdit proxi-
mo nocere sc̄iēter. sed se indemnē seruare.
nec p̄pter hoc rem carius supnēdit. tale mē-
dacium potest dici veniale. si tñ iurat vel p̄-
iurat peccat mortaliter. **Et tantuz de istis**

emptozibz et v̄ditozibus corpalibz. Qui
si ita negociatur eijcientur de templo cele-
sti. **Secūdi** sunt emptozes z vendi-
tozes spirituales. Et sunt triplices. scz aua-
ri. symoniaci z hypocrite. Primi scz auari
vendūt celum p̄ terra. et sunt hi qui p̄ pe-
cunia falsa testimonia ferunt. z alia vicia cō-
mittūt. de quibz dicit Beda sup **Barthe-
um.** Et habent verba. xj. q. iij. Abijt iudas.
Multi hodie scelus iude detestant. quia
deū ac magistrū dominūq̄ suuz p̄ pecunia
v̄didit velut imane z nephariū exhorrēt.
nec tamē cauēt. Nam cū p̄ muneribz falsuz
cōtra quēlibet testimoniū dicūt p̄fecto. q̄a
veritatem p̄ pecunia negāt. deū pecūia ven-
dūt zē. Symoniaci sunt mali mercatores
qui vendūt sacramēta. z dona spiritus san-
cti p̄ pecunia. Et hoc dñs hic eijciendo si-
gurauit fm̄ **Diogen.** xvj. q. vj. Et hec dixi-
mus. vbi dicit. Hoc verbū euāgelij conue-
nit illis qui tradūt ecclesias auaris z tyrā-
nis indisciplinatis z irreligiosis ep̄is z p̄e-
sbyteris. quod cōmuniter fit p̄ symoniaz.
Istis dicit illud **Actū.** viij. a beato petro.
Pecunia tua tecū sit in p̄ditionem. Istud ē
grauissimū peccatū z crimen. ita q̄ omnia
crimina in cōparatiōe sui pro nihilo repu-
tantur. vt dicit. i. q. j. Eos. z ca. vlti. Scien-
dum q̄ symoniacus elec⁹ ad dignitatem
ecclesiasticam est nociuus tribz. scz electori
bus. ecclesie z deo. Electozibz. q̄a est mate-
ria peccati. quo cōtra deum delinquunt. et
deū z legem ei⁹ trāsgrediūtur in qua hoc p̄-
hibetur. Secūdo nocet ecclesie. q̄a ipam de-
cipit. eo q̄ talis fingēs se habere executio-
nem ordinis. qua caret in suo officio ad m̄-
nistrat. cū tamē nihil faciat. vt de symonia
Accusatz. Unde dicit **Thomas.** ij. q. c.
arti. vj. X̄ episcopus symoniacus propter
p̄mōtionem suam si confert ordinem. ra-
men caret ordinatus executione z iudiget
dispensationē. quia sic ille episcopus suspē-
sus ē. et q̄ ad se z quo ad alios. Tertio no-
cet deo. quia in modum iude recedens ab
eo tradidit eū in manus peccator. de qui-
bus cōqueritur domin⁹ **Dee.** vij. **De** eis
quonia recesserūt a me. de pe. dist. iij. cap.
Verum. **Et** **Isaie.** xxxij. **De** qui predaris
nōne et ipse predaberis. sc̄iēter finaliter.
Tertij vendentes et ementes spirituales
sunt hypocrite. De quibz dicit **Apocalij.**
xvij. **Meratores** stabunt a longe. **Isti**
U z

sunt falsi mercatores. quia fingunt se esse in ecclesia columbas simplices. et sunt lupi rapaces. *Math. viij.* Vendunt autem isti primo falsum aurum. quia ostendunt in se diuinam sapientiam. et habent diaboli astuciam. Vendunt etiam eloquentie argentum. quia ad hoc blandiuntur et loquuntur blande ut hic sancti videant. Vendunt lapides preciosos. id est eminentiam sancte conversationis. ut boni et virtuosi in publico videantur. Vendunt margaritas. id est candorem sanctitatis. byssum iustificationis. purpuram martyrii amorem. Apparet enim multum appetere martyrii pro christo. vendunt sericum virginum castitatem ostendentes. Locum caritatem ad deum et proximum. lignum cipri. id est ostentiam indeficientem. quia tale lignum est impetrabile. Ebur castimonie. quia apparent casti. sed in occulto luxuriosi. Es loganimitatis. Ferum patientie. Darmoz inuicte humilitatis. Cinamomum pallorem penitentie. Amomum opiniosum fame redolentiam. Dynametrum. id est dona spiritus sancti. Perces thuris. id est deuotionis. Vinum copunctiois. oleum pictarum conscientie et tritici. id est infirmitate. frumentorum. id est laborum spiritualium. et ouium semper simplicitate innocentie. et equorum. id est fortitudinis strenuitate. et redarum. id est auxiliij et consilij supportando onera infirmorum. mancipiorum. id est muniu seruitutis et aniarum hominum. id est rationabilitatis. quia omnia dicuntur facere cum plena ratione. et poma. id est odorem bone fame. et oia pinguia. id est omnes deuotiones. Isti mercatores et si hic non cunctantur. quia non discernunt in ecclesia militanti. tamen finaliter eiciuntur de templo celesti. Iuxta illud *Zachariae ultimo.* Non erit ultra negotiator. Dicit enim dominus demonibus illud *Johannis ij.* Auferte ista hinc. id est consortio meo et beatorum. et mittite in tenebras exteriores. ubi erit fletus et stridor dentium.

Dominica. XI. post trinitatis. I.

Sermo CIII.

Quo homines ascendunt in templum ut orarent *Luce. xviij.* Quonia ut ait beatus Bernardus super *Lantica.* Nihil ita efficax est homini ad gratiam promerendam recipiendamque et persuadam quam si homo omni tempore inueniatur non alta sapere sed timere. Nec immerito. Quis enim ita securus est de gratia acquisita quam non tre-

pideret et timeat de ipsius amissione. *Luce. di-* car *Apl. Qui se existimat stare videat ne* cadat. Sicut autem nullus debet esse ita securus de adeptis virtutibus quam eas possit amittere. ita nullus debet de consequenda venia peccatorum desperare quam eam possit promereri. Iuxta illud. Quacumque hora ingenerit peccator. omnium iniquitatum eius non recordabor. *Ezech. xvij.* Quisquis ergo in culmine virtutum se stare credit. timeat ne cadat pro superbia. et econuerso. Quisquis in profundo peccatorum se iacere conspiciat. speret quia per humilitatem resurget. Ista enim sunt occulta iudicia dei absque multa. que considerare homini multum est vtile. eo quod talis consideratio hominem et a timore superbie reprimat et ad confidentiam erigit. *Ubi Grego. omelia. xvij. super Ezech.* Sepe sanctorum cogitationibus ipsa que sunt bona blandiuntur ut eorum merita in aliqua fiducia sui eleuent. sed prius ad dei occulta iudicia recurrunt quod alij et virtutibus ad infernum per elationem conuertunt. alij ex vitijs correpti ad celum per humilitatem leuantur. *Ubi nos ad humilitatem reuocans propheta terret et amonet dicens. Venite et videte opera dei. quia terribilis est in conspectu filios hominum. Quis enim considerare valeat quantum super nos terror sit consiliorum dei. quando et alter ex virtutibus in finem tendit ad vitia. et alter ex vitijs in virtutibus coadit finem. *Ubi Salomon ait. Est via que videtur hominibus recta. et nouissimus ducit ad infernum. Proverbio. xij.* Decita quod occulti iudicij profunda cogitare quid est aliud quam alas deponere. id est de nulla virtute confidere. sed sub magno timore trepidare. Decille. Ista duo bene paruerunt in his duobus hominibus quorum mentio est in primo euangelio. Quorum vnus ex virtutibus per elationem deperit finaliter conuertit ad vitia et demum ad supplicia. Alter vero ex vitijs per humilitatem sublimatus ad virtutes peruenit ad premia. Quorum vita in verbis positis breuiter describitur. *Luce. diat.* Duo homines ascenderunt in templum. ut dicitur in primo euangelio. In illo tempore. Dixit iesus ad quosdam qui in se confidebant tanquam iusti et aspernabatur ceteros etc. In quibus verbis circa statum humane conditionis describitur primo humanorum actuum diuersitas. *Luce. diat.* Duo homines. Sedo subditur bonorum et malorum operandi experientia*